

СТАНОВИЩЕ

за дисертация на тема:

"ВРЪЗКА МЕЖДУ СТИЛОВЕТЕ НА ПРИВЪРЗАНОСТ, УЧИЛИЩНАТА
ТРЕВОЖНОСТ И УЧИЛИЩНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ ПРИ УЧЕНИЦИ ОТ ГОРНА
УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ „

Автор: Хрисанти Брати

докторант на свободна подготовка към Катедра „Психология“

ЮЗУ“Неофит Рилски“

за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално
направление: 3.2. Психология

Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Получени материали: дисертационен труд, автореферат

Научен ръководител:

доц. д-р Наташа Ангелова

1. Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Темата на дисертационния труд е особено актуална, тъй като в изследователското поле на възрастовата и педагогическата психология липсват представителни изследвания върху привързаността, която играе ключова роля в смекчаването на неблагоприятните въздействия от стресовите преживявания през юношеството. Докторантката демонстрира висока степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на научните концепции по него. Привързаността аргументирано се свързва с елементи като чувство за принадлежност, емоционална привързаност и удовлетворение от училищния живот. В дисертацията се изследва връзката между тревожността, стиловете на привързаност и академичните постижения сред учениците от гимназиален етап.

Основната цел на научното изследване е да се предостави нюансирано разбиране на сложните взаимоотношения между тези променливи, а получените данни

да бъдат основа за формулиране на препоръки за учители, родители и политици за създаване на подкрепяща учебна среда на учениците от средните училища. Основната теза е организирана около твърдението, че тревожността има ключово влияние върху академичното представяне като същевременно е налице корелация между нея и стиловете на привързаност. Задълбочено и многоаспектно са разгледани специфичните връзки между безопасния стил на привързаност и тревожността, разграничени по пол. Диагностицирана е ролята на стиловете на привързаност и училищната тревожност върху академичните постижения и емоционалното благосъстояние на учениците.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е с обем 140 стр. и включва увод и четири глави. В съдържанието са налице 32 таблици и 6 фигури. Цитираната литература обхваща 420 заглавия на английски и гръцки език.

Първата глава е теоретична като съдържание и се състои от пет подглави, които разглеждат концепциите, свързани с теорията на привързаността, тревожните разстройства, училищните постижения, ориентацията към целите и ролята на средното образование.

В следващите три глави е представената изследователската част, която включва изследователския дизайн, резултати от проведено емпирично проучване и обсъждане на резултатите.

Докторантката търси и намира отговори на няколко изследователски въпроса, основните от които са следните: Каква е връзката между привързаността и тревожността/ варира ли тя според пола?; Каква е връзката между привързаността и ориентацията към целите?; Има ли връзка между академичните постижения и привързаността?; Има ли връзка между академичното представяне и ориентацията към целите?

Според коректно формулираните хипотези:

-Сигурната привързаност е свързана с по-ниски нива на тревожност при учениците.

- Нивата на усвояване на учебния материал ще бъдат значително по-високи при индивидите със сигурен стил на привързаност

- Сигурната привързаност е свързана с по-високи академични постижения
- Учениците със сигурна привързаност към майката или бащата, които показват по-високи нива на усвояване на учебния материал, ще имат значително по-добро академично представяне през последния срок и предходната година в сравнение с тези с по-ниски нива на усвояване.

Проверката на заложените хипотези е реализирана коректно и дава ценна информация за специалисти-психолози и педагози.

По отношение на качествените и количествените критерии констатирам, че са изпълнени минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и демонстрират изследователска ерудиция. Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Считам че по отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с несъмнени достойнства.

3. Научни приноси

В теоретичен план могат да се открият следните научни приноси:

- Установено е влиянието на различните нива на родителска грижа и свръхзащита като детерминанти за сигурната привързаност при юношите. Аргументирана е тезата за необходимостта от грижовна среда, характеризираща се със свобода и доверие от страна на родителите;
- Убедително се аргументира тезата, че прекомерната свръхзащита възпрепятства сигурните връзки на привързаност;
- Подчертано е критичното значение на насърчаването на сигурни връзки на привързаност между учениците и техните родители и влиянието ѝ върху емоционалното благополучие и академичните постижения на учениците;
- Резултатите подчертават важността на разширяването на образователните интервенции извън класната стая като признават съществената роля на

семейната динамика в оформянето на емоционалното развитие и академичния успех на учениците;

- Дефинирани са задълбочени изводи по отношение на проблема за привързаността като сложен, динамичен концепт, анализиран на индивидуално, семейно и социално равнище;
- Разширява се теорията за привързаността чрез изследване на динамиката както по отношение на майчината, така и по отношение на бащината фигури. Това реабилитира емоционалната позиция на бащите при формиране взаимоотношения на привързаност в юношеска възраст;

Във приложен аспект могат да се констатират следните научни приноси::

- Детайлно и прецизно е описана методологията на реализираното в дисертацията приложно изследване, убедително е представена технологията на изследователския процес;
- Емпирично е доказано, че въздействието на сигурната привързаност върху нивата на тревожност варира между половете, подчертавайки необходимостта от чувствителни към пола перспективи в изследванията и интервенциите, свързани с привързаността.
- Впечатляваща е експертната комбинация на приложените комплексни количествени и качествени методи. Респектиращ е обемът на експерименталната извадка.
- Моделът на изследването е описан точно и аргументирано. Приложена е отлично обмислена методика за изследване;
- Проверката на заложените хипотези е осъществена посредством адекватен инструментариум и статистическа обработка на данните. Извършеният качествен сравнителен анализ на резултатите е задълбочено реализиран.
- Валидизирани са аргументирани препоръки как да се разработят програми, работилници и ресурси, осигуряващи подкрепяща семейна среда, насърчаваща положителни отношения между родителите и децата.

- Доказано е значението на образователните интервенции, които следва да бъдат чувствителни към пола и емоционалните нужди както на момчетата, така и на момичетата.
- Описан е механизмът за създаване на канали за открита комуникация и предоставяне на ресурси, съобразени с уникалните предизвикателства на всеки пол, свързани с привързаността и тревожността. Този подход може да оптимизира ефективността на интервенциите, водейки до подобрени резултати.

4. Бележки и препоръки

Представената разработка показва отличната теоретична и практическа подготовка на докторантката. Дисертацията е балансирана и добре структурирана. Препоръчвам да бъде издадена като монография, която безспорно ще привлече вниманието на научната общност.

5. Заключение.

Практическата приложимост на дисертационния труд, целенасоченият теоретичен анализ и изследователските умения на **Хрисанти Брати, ми** дават основание да дам своя положителен вот и да предложа на Уважаемото научно жури да му присъди образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2 Психология. Педагогическа и възрастова психология.

8.10.2024 г.

Подпис:,

гр. В.Търново

/проф.д-р/ Велислава Чавдарова

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
»СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ«

ST. CYRIL AND ST. METHODIUS
UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

OPINION

by Prof. Velislava Chavdarova, PhD,

at St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

on a dissertation on:

**THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT PATTERNS,
SCHOOL ANXIETY AND SCHOOL ACHIEVEMENT IN SECONDARY
SCHOOL STUDENTS ABSTRACT**

**For the awarding of “Doctoral Degree” in Scientific Area 3. “Social,
Economic and Legal Sciences”. Professional Field 3.2 “Psychology”,
Scientific Specialty “Pedagogical and Age Psychology”**

PhD Student: Chrysanthi Brati

Scientific advisor: Assoc. Prof. Natasha Angelova, Ph.D.

1. Relevance of the scientific problem considered in the dissertation

The topic of the dissertation is particularly relevant, since the research field of age and educational psychology lacks representative studies on attachment, which plays a key role in mitigating the adverse effects of stressful experiences during adolescence. The doctoral student demonstrates a high degree of knowledge of the state of the problem and a creative interpretation of the scientific concepts related to it. Attachment has been argued to be associated with elements such as a sense of belonging, emotional attachment, and satisfaction with school life. The dissertation examines the relationship between

anxiety, attachment styles, and academic achievement among high school students.

The primary goal of the research is to provide a nuanced understanding of the complex relationships between these variables, and for the resulting data to be the basis for formulating recommendations for teachers, parents, and policymakers to create supportive learning environments for secondary school students. The main thesis is organized around the proposition that anxiety has a key influence on academic performance while there is a correlation between it and attachment styles. Gender-specific relationships between secure attachment style and anxiety have been thoroughly and multifacetedly examined. The role of attachment styles and school anxiety on students' academic achievement and emotional well-being was diagnosed.

2. Data for the dissertation and the abstract

The dissertation has a volume of 140 pages and includes an introduction and four chapters. There are 32 tables and 6 figures in the table of contents. The cited literature covers 420 titles in English and Greek.

The first chapter represents the theoretical part and consists of five subchapters that examine concepts related to attachment theory, anxiety disorders, school achievement, goal orientation, and the role of secondary education. In the next three chapters, the research part is presented, which includes the research design, results of the conducted empirical study and discussion of the results.

The PhD student seeks and finds answers to several research questions, the main ones being the following: What is the relationship between attachment and anxiety/does it vary by gender?; What is the relationship between attachment and goal orientation?; Is there a relationship between academic

achievement and attachment?; Is there a relationship between academic performance and goal orientation?

According to the correctly formulated hypotheses:

- Secure attachment is associated with lower levels of anxiety in students.
- Levels of learning material will be significantly higher for individuals with a secure attachment style
- Secure attachment is associated with higher academic achievement
- Students with secure attachment to their mother or father who show higher levels of learning material will have significantly better academic performance in the final term and the previous year compared to those with lower levels of learning.

I believe that in relation to the procedure and the quality of the presented scientific production, no violations are registered. The dissertation is an original scientific work with undoubted merits.

3. Scientific contributions

In theoretical terms, the following scientific contributions can be found:

- The influence of different levels of parental care and overprotection as determinants of secure attachment in adolescents has been established. The thesis of the need for a caring environment characterized by freedom and trust on the part of parents is argued;
- It is convincingly argued that excessive overprotection hinders secure attachment relationships;
- Emphasizes the critical importance of fostering secure attachment relationships between students and their parents and its impact on students' emotional well-being and academic achievement;

- Results highlight the importance of expanding educational interventions beyond the classroom by recognizing the essential role of family dynamics in shaping students' emotional development and academic success;
- Deep conclusions are defined regarding the problem of attachment as a complex, dynamic concept analyzed at the individual, family and societal levels;
- Extends attachment theory by examining the dynamics of both maternal and paternal figures. This rehabilitates the emotional position of fathers when forming attachment relationships in adolescence;

In an applied aspect, the following scientific contributions can be noted:

- The methodology of the applied research implemented in the dissertation is described in detail and precisely, the technology of the research process is convincingly presented;
- The impact of secure attachment on anxiety levels has been empirically shown to vary between genders, highlighting the need for gender-sensitive perspectives in attachment research and interventions.
- The expert combination of applied complex quantitative and qualitative methods is impressive. The volume of the experimental sample is respectable.
- The research model is described precisely and with arguments. A well-thought-out research methodology is applied;
- The verification of the established hypotheses and sub-hypotheses was carried out by means of adequate tools and statistical processing of the data. The qualitative comparative analysis of the results has been thoroughly implemented.

- Evidence-based recommendations on how to develop programs, workshops, and resources that provide a supportive family environment that promotes positive parent-child relationships are validated.
- The importance of educational interventions, which should be sensitive to gender and the emotional needs of both boys and girls, has been demonstrated.
- The mechanism for creating channels of open communication and providing resources tailored to each gender's unique attachment and anxiety challenges is described. This approach can optimize the effectiveness of interventions, leading to improved outcomes.

4. Notes and recommendations

The presented work shows the excellent theoretical and practical preparation of the doctoral student. The dissertation is balanced and well structured. I recommend that it be published as a monograph, which will undoubtedly attract the attention of the scientific community.

5. Conclusion.

The practical applicability of the dissertation work, the targeted theoretical analysis and the research skills of Chrysanti Brati, give me the reason to give my positive vote and propose to the Honorable Scientific Jury to award him the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education: 3. Social , economic and legal sciences, Professional field: 3.2 Psychology. Pedagogical and age psychology.

8/10/2024

.....

V. Tarnovo

Prof. Phd Velislava Chavdarova